

Katariina Kuronen

VAPAAEHTOISTEN KOKEMUKSET TOI- MINNASTA MLL:n NUORTENNETISSÄ

Opinnäytetyö

Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto

Yhteisöpedagogikoulutus

2025

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tutkintonimike	Yhteisöpedagogi (AMK)
Tekijä	Katariina Kuronen
Työn nimi	Vapaaehtoisten kokemukset toiminnasta MLL:n Nuortennetissä
Toimeksiantaja	Mannerheimin lastensuojeluliiton Nuortennetti
Vuosi	2025
Sivut	27 sivua, liitteitä 2 sivua
Työn ohjaaja	Jaakko Pitkänen

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia, mikä on vapaaehtoisten nuorten kokemus vapaaehtoistoiminnasta MLL:n Nuortennetissä sekä mikä saa nuoret sitoutumaan vapaaehtoisena toimimiseen. Opinnäytetyön teoria koostuu vapaaehtoistyön ja digitaalisen nuorisotyön käsitteiden määrittelystä sekä vapaaehtoistoiminnan timanttimallin avaamisesta. Opinnäytetyö on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin teemahaastatteluilla, joihin osallistui yhteensä viisi vapaaehtoista nuorta. Nuortennetin vapaaehtoiset tuottavat sisältöä sekä toimivat keskustelupalstan vapaaehtoisina.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että vapaaehtoiset kokevat Nuortennetin vapaaehtoistoiminnassa pääsevänsä hyödyntämään omia vahvuuksiaan sekä oppimaan uutta. Nuortennetti koetaan yhteisönä, jossa tulee nähdäksi omana itsenään. Lisäksi toiminta on joustavaa ja monipuolista. Vapaaehtoisena saa osallistua omien voimavarojen sekä mielenkiinnon kohteiden mukaan ja mahdollisuus toimia verkossa nähdään positiivisena. Toimintaan sitoutumiseen liittyvistä tekijöistä yhtenä tärkeimpänä nousee halu auttaa ja tehdä jotain merkityksellistä. Vapaaehtoisuus antaa mahdollisuuden vaikuttaa itselle tärkeisiin asioihin. Toiminta tuo myös kaivattua vaihtelua omaan arkeen.

Timanttimallin kaikki neljä eri ulottuvuutta näkyvät tuloksissa. Saamisen ja antamisen näkökulmasta mahdollisuus toteuttaa itseään tuo nuorille hyvää mieltä. Sosiaaliset kontaktit ovat tärkeä osa sitoutumista vapaaehtoistyöhön. Yhteisö on vapaaehtoisille yksi tärkeimmistä asioista toiminnassa ja tärkeänä pidetään myös, että apua ja kannustusta saa aina tarvittaessa. Timanttimallin ulottuvuuksien ääripäistä pohdinnan osalta vapaaehtoistoiminta tuo arkeen mielekästä tekemistä. Jatkuvuus ja uuden etsintä ovat myös esillä, sillä vapaaehtoistoiminnasta haetaan uusia kokemuksia, mutta samalla se voi kulkea elämässä mukana useita vuosia ollen se tuttu ja turvallinen asia, josta pitää kiinni.

Tutkimuskysymysten osalta voidaan päätellä, että kokemukset toiminnasta ovat niitä asioita, jotka saavat vapaaehtoiset sitoutumaan toimintaan. Kokemus osallisuudesta eli yhteisöön kuulumisesta ja mahdollisuudesta vaikuttaa itselle tärkeisiin asioihin luovat pohjan sille, että nuori pysyy toiminnassa mukana pitkänkin ajan. Mannerheimin lastensuojeluliitto ja Nuortennetti voivat hyödyntää tutkimuksen tuloksia kehittämistyössään.

Asiasanat: vapaaehtoistyö, digitaalinen nuorisotyö, järjestötoiminta, osallisuus

Degree title	Bachelor of Humanities
Author	Katariina Kuronen
Thesis title	Volunteers' experiences of MLL (Mannerheim League for Child Welfare) Nuortennetti
Commissioned by	Nuortennetti
Time	2025
Pages	27 pages, 2 pages of appendices
Supervisor	Jaakko Pitkänen

ABSTRACT

The aim of this thesis was to examine the experience of young volunteers in the MLL (Mannerheim League for Child Welfare) Nuortennetti volunteer work and to understand what motivates young people to commit to volunteering. The theory is based on the concepts of volunteer work and digital youth work and as well as an explanation of the Diamond Model of voluntary activity. The thesis is qualitative study and the material was collected by theme interviews with five young volunteers. The Nuortennetti volunteers create content for websites and social media channels and work as moderators on the discussion forum.

The results of the study indicate that volunteers thought they can utilize their strengths and develop new skills while participating in Nuortennetti's volunteer work. Nuortennetti is also perceived as a community where everyone is seen for who they are. Volunteers can participate according to their own resources and interests, and the opportunity to work online is seen as a positive aspect. One of the most significant factors contributing to commitment is the desire to help and do something meaningful. Volunteering offers an opportunity to influence things that are important to the individual.

Viewed through the lens of the Diamond Model, all four dimensions are reflected in the results. From the perspective of giving and receiving, the opportunity to express oneself brings the young volunteers joy. Social contacts are an important part of commitment to volunteer work, and the results highlight that the community is one of the most important aspects of the work for volunteers. It is also considered important to have help whenever needed. Regarding the extremes of the Diamond Model's dimensions, volunteering brings meaningful activities to daily life. Continuity and the search for new experiences are also evident, as volunteers seek new experiences through the activity, while at the same time, it can remain a part of their lives for many years, becoming something familiar and secure that they hold on to.

Regarding the research questions, it can be concluded that the experiences of the activity are the key factors that lead volunteers to commit to the work. The experience of belonging to a community and having the opportunity to influence matters that are important to them forms the foundation for young people to stay involved in the activity for a long time. The Mannerheim League for

Child Welfare and Nuortennetti can use the findings of this study in their development work.

Keywords: volunteer work, digital youth work, organisational activities, participation

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO	7
3	VAPAAEHTOISTYÖ KÄSITTEENÄ.....	8
4	DIGITAALINEN NUORISOTYÖ.....	9
4.1	Netti ja sosiaalinen media.....	10
4.2	Vertaistuki verkossa.....	10
5	VAPAAEHTOISTOIMINNAN TIMANTTIMALLI	11
6	ILMIÖTÄ KOSKEVA AIEMPI TUTKIMUSTIETO	13
7	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	14
7.1	Tutkimuksen kohde ja kohdejoukko.....	14
7.2	Tutkimuskysymykset.....	15
7.3	Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä	15
7.4	Aineistonkeruuprosessi.....	16
7.5	Aineiston analyysi.....	16
8	TULOKSET.....	17
8.1	Uuden oppiminen ja omien vahvuuksien hyödyntäminen	17
8.2	Yhteisö, jossa voi olla oma itsensä	18
8.3	Verkkovapaaehtoistyön mahdollisuudet	19
8.4	Itselle tärkeisiin asioihin vaikuttaminen	20
8.5	Muut aineistosta esille nousseet teemat	21
9	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	22
	LÄHTEET	25
	LIITTEET	

Liite 1. Haastattelurunko

Liite 2. Haastattelukutsu

1 JOHDANTO

Mannerheimin lastensuojeluliitto tarjoaa nuorille erilaisia mahdollisuuksia osallistua, vaikuttaa sekä saada tukea niin vertaisilta kuin ammattilaisilta (Nuorille s.a.). Nuortennetti on MLL:n nuorille suunnattu sivusto. Nuortennetistä löytyy tietoa, tukea sekä tekemistä nuorille. Sivuille on koottu tietoa erilaisista nuorten elämää koskettavista aiheista, kuten opiskelusta, seksuaalisuudesta ja mielen hyvinvoinnista. (Nuortennetti s.a.)

Nuoret ovat itse mukana tekemässä Nuortennetistä nuorten näköistä. Nuortennetissä toimii vapaaehtoisia nuoria, jotka tuottavat sisältöä nettisivuille sekä sosiaalisen median kanaviin. Nuortennetin vapaaehtoiset ovat noin 13–25-vuotiaita nuoria. Vapaaehtoiset saavat työntekijältä ohjausta sisällön tekemisen kanssa sekä aina myös palautetta tekemistään jutuista, jotta kehitystä voi tapahtua. Lisäksi kuka tahansa nuori voi lähettää oman mediatuotoksensa julkaistavaksi Nuortennettiin. Mediatuotoksen voi lähettää Nuortennettiin nettisivujen lomakkeen kautta. Nuortennetin työntekijä käy tuotokset läpi ja julkaisee ne nettisivuille. (Nuortennetti s.a.)

Valtakunnallinen lasten ja nuorten puhelin sijaitsee myös Nuortennetin sivuilla. Nuoret voivat soittaa tai kirjoittaa palveluun täysin anonyymisti sekä maksutta vuoden jokaisena päivänä. On tärkeää, että nuorilla on jokin paikka, mihin voi ottaa yhteyttä missä asiassa tahansa ja linjan toisessa päässä on aikuinen, jolla on aikaa kuunnella ja olla läsnä.

Nuortennetissä myös nuoret itse ovat toistensa tukena. Sivuilta löytyy anonyymi keskustelupalsta, jossa kuka tahansa voi osallistua keskusteluun. Keskustelun aiheita Nuortennetistä löytyy laidasta laitaan nuorten elämää koskettavista aiheista. Koulutettu vapaaehtoinen moderoi kaikki keskustelut ennen niiden julkaisua, jolla varmistetaan, että ketään ei kiusata ja keskustelu on turvallinen jokaiselle. Keskustelupalstalla noudatetaan turvallisemman tilan periaatteita. (Nuortennetti s.a.) Vapaaehtoiset 16 vuotta täyttäneet nuoret toimivat verkk@reina ja osallistuvat keskustelupalstalla keskusteluihin vastaamalla, kannustamalla sekä olemalla läsnä.

Tässä opinnäytetyössä on kaksi tutkimuskysymystä. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen tarkoituksena on saada vastaus siihen, mikä on nuorten kokemus vapaaehtoisena toimimisesta MLL:n Nuortennetissä. Toinen tutkimuskysymys koskettaa sitä, mikä saa vapaaehtoiset sitoutumaan toimintaan MLL:n Nuortennetissä. Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, joka on toteutettu syksyn 2024 sekä kevään 2025 aikana.

Olen itse toiminut vapaaehtoisena Nuortennetissä vuosina 2017–2021 ja koin toiminnan hyödylliseksi sekä mielekkääksi. Vapaaehtoistyössä saa arvokasta kokemusta nuorten kohtaamisesta digitaalisesti sekä sosiaalisen median sisältöjen tuottamisesta. Nuortennetti on valittu vuonna 2022 Suomen parhaaksi nuorten osallistamisen malliksi (Opetushallitus 2023).

2 MANNERHEIMIN LASTENSUOJELULIITTO

Mannerheimin lastensuojeluliitto on kansalaisjärjestö, joka on perustettu vuonna 1920. Se koostuu keskusjärjestöstä, 9 piirijärjestöstä sekä 537 paikallisyhdistyksestä (Organisaatio s.a.). Vapaaehtoistyötä tekee joka kolmas suomalaisista. MLL:ssä vapaaehtoistoiminta on ennaltaehkäisevää toimintaa hyvän lapsuuden ja nuoruuden sekä perheiden hyvinvoinnin tueksi. Vapaaehtoistyössä viihdytään, sillä se vie aikaa ihmiseltä keskimäärin 15 tuntia kuukaudessa. Jokainen saa kuitenkin käyttää toimintaan aikaa sen verran, kuin itse pystyy ja haluaa. (Vapaaehtoistyö MLL:ssä s.a.)

MLL:n nuorisotyön tavoitteena 2000-luvun alussa on ollut päihdekasvatus. Viestintäteknologian kehittyessä alettiin opastaa vanhempia lasten ja nuorten mediakasvatuksessa. Mannerheimin lastensuojeluliitto alkoi myös olla erilaisissa nuorten suosimissa yhteisöissä verkossa, kuten Habbo Hotelissa. Tältä pohjalta vuonna 2005 avattiin MLL:n nuorille suunnattu sivusto Nuortennetti. Järjestössä tunnistettiin varhaisessa vaiheessa digitaalisen nuorisotyön merkitys, sillä netin erilaiset yhteisöt alkoivat olla yhä suurempi osa lasten ja nuorten elämää. (Kotioja 2020, 348–350.)

3 VAPAAEHTOISTYÖ KÄSITTEENÄ

Ihmisten toimintaa itselle tärkeiden ja arvokkaiden asioiden hyväksi voidaan kutsua kansalaistoiminnaksi. Se perustuu vapaaehtoisuuteen ja haluun toimia yhteiseksi hyväksi. Kansalaistoiminta on vakiintunut osaksi suomalaista yhteiskuntaa 1700-luvun lopulla. Suomalainen kansalaistoiminta pyörii kaikilla elämän eri osa-alueilla ja sillä on oma tärkeä rooli julkisen sektorin rinnalla. Erityisen vahvana kansalaistoiminta voidaan nähdä yhteisöllisyyden ja osallisuuden rakentajana. Kansalaisjärjestöt ovat olleet kautta aikojen Suomessa niitä, jotka reagoivat ensimmäisenä yhteiskunnassa ilmeneviin pulmiin ja keksineet uusia toimintoja. (Harju 2022, 125–132.)

Vapaaehtoistyötä tekeviä järjestöjä on ollut Suomessa jo 1800-luvun lopulta asti. Silloin on perustettu mm. Suomen Mielenveysseura sekä Suomen Punainen Risti. Moni lastensuojelujärjestö perustettiin sota-aikana auttamaan lapsiperheitä. (Marjovuori 2014, 25–26.)

Vapaaehtoistyölle on olemassa monia eri määritelmiä. Vapaaehtoistyöstä voidaan puhua esimerkiksi auttamis- ja tukitoimintana (Eskola & Kurki 2001, 10). Useat suomalaiset mieltävät vapaaehtoisuuden muiden hyväksi tehtävänä asiana (Yeung 2001, 17).

Kansalaisareenan (2020) määritelmän mukaan vapaaehtoistyö on toimintaa, joka on kaikille avointa ja sitä tehdään ilman rahallista korvausta. Vapaaehtoistoimintaan osallistuminen on täysin tekijän omasta tahdosta tapahtuvaa. Se voi olla vertaistukea, vaikuttamista tai esimerkiksi ystävätoimintaa. (Viikari 2020.)

Yleisimmin vapaaehtoistyötä tehdään yhdistyksen tai säätiön organisoimana (Yeung 2001, 30). Tärkein syy suomalaisille osallistua vapaaehtoistoimintaan on halu auttaa muita. Muita tärkeitä syitä on halu käyttää oma aika johonkin tärkeään sekä uusien samanhenkisten ihmisten tapaaminen. (Yeung 2001, 32–33.)

Lehtisen (1997, 20) mukaan vapaaehtoistoiminta on ennaltaehkäisevää toimintaa ja korjaava työ kuuluu ammattityöntekijöille. Vapaaehtoistyötä tehdään aina tavallisen ihmisen taitojen ja kykyjen mukaan eikä siinä edellytetä ammatillista osaamista. Jokaiselle halukkaalle tulisi löytyä sopiva vapaaehtoistyötehtävä. (Lehtinen 1997, 20.)

Nuorille tyypillinen tapa osallistua vapaaehtoistoimintaan on vapaaehtoistyö toisten lasten ja nuorten parissa (Yeung 2001, 28). Vapaaehtoistyön tekemistä nuorten kohdalla motivoi vanhempia ihmisiä useammin halu oppia uutta. Nuoret usein lähtevät mukaan vapaaehtoistyöhön kavereiden suosituksista. (Yeung 2001, 34.) Suurimpana esteenä nuoret näkevätkin vapaaehtoistyöhön osallistumiselle sen, että heitä ei ole pyydetty mukaan (Yeung 2001, 52).

Nuorisoala ry on luonut turvallisemman tilan periaatteet. Niihin kuuluu jokaisen ihmisen kunnioittaminen omana itsenään, tilanteiden näkeminen siten, että jokaisesta asiasta voi oppia jotain uutta, tilan antaminen toisille, häiritään ja asiattomaan kohteluun puuttuminen sekä oman ja toisten inhimillisyyden muistaminen, kaikkea ei tarvitse osata ja tietää heti. (Nuorisoala s.a.)

Nuorisobarometrin mukaan useampi kuin joka neljäs nuori kertoo joskus vaikuttaneensa jonkun järjestön toiminnassa. 10–29-vuotiaiden nuoren kiinnittyminen järjestöihin on pysynyt viime vuodet vakaana. Sosiaali- ja terveysalan järjestöissä on mukana noin 2 % nuorista. (Tarvainen ym. 2023, 101–102.)

4 DIGITAALINEN NUORISOTYÖ

Netti on nuorille paikka viettää aikaa, viestiä vertaisten kanssa sekä hakea tietoa. Esimerkiksi keskustelupalstoilta nuoret voivat saada oman kasvun ja kehityksen kannalta tärkeää tukea sekä positiivisia kokemuksia. (Joensuu 2011, 14.) Digitalisaation kehittyminen pakottaa ottamaan huomioon nuorten kanssa työskennellessä sen, että sosiaalinen media ja netti ovat osa nuorten arkea. Digitaalinen nuorisotyö mahdollistaa sen, että ammattilaiset voivat kasvotusten tapahtuvan työn rinnalla olla läsnä myös verkossa. (Eriksson & Tuuva-Hongisto 2019, 8–12.)

4.1 Netti ja sosiaalinen media

Vuonna 2022 tehdyn Some ja nuoret -kyselyn mukaan (Ebrand Croup Oy) lähes 88 prosenttia 18–22-vuotiaista nuorista käyttää internetiä yli 20 tuntia viikossa. Suosituimpia palveluita ovat WhatsApp, YouTube, Instagram, TikTok, Snapchat, Discord, Pinterest ja Jodel. Yleisimmin nuoret käyvät sosiaalisen median alustoilla keskustelua muiden nuorten kanssa, kuuntelevat musiikkia, kuluttavat sisältöä sekä pelaavat pelejä. Sosiaalisessa mediassa viestiminen on nuorille osa sosiaalista elämää, mikä lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta. Moni nuori kokee myös saavansa apua ja tukea ongelmiinsa netin kautta. (Ebrand Croup Oy 2022.)

Mannerheimin lastensuojeluliiton toteuttaman nuorten mediankäytön kyselyn (2024) mukaan nuoret ylläpitävät sosiaalisia suhteitaan netin ja sosiaalisen median avulla. Sieltä löytyy muita nuoria, joilla on samanlaisia kiinnostuksen kohteita. Kyselyyn osallistuneet nuoret pitävät myös itse tärkeänä sitä, että aikuiset tukevat ja auttavat nuoria digitaalisten ympäristöjen käytössä. (MLL 2024.)

Harjun (2010, 140–149) mukaan sosiaalisessa mediassa on paljon kyse yhdessä tuottamisesta. Sosiaalinen media on kaikkien saavutettavissa ja jokaisella on siellä mahdollisuus sekä tuottaa että kuluttaa sisältöä. Nykypäivänä sosiaalinen media on myös vuorovaikutuksen ja kohtaamisen kanava riippumatta fyysisestä etäisyydestä. Se mahdollistaa myös vaikuttamisen ja itselle tärkeiden asioiden esiin tuomisen. (Harju 2010, 140–149.)

4.2 Vertaistuki verkossa

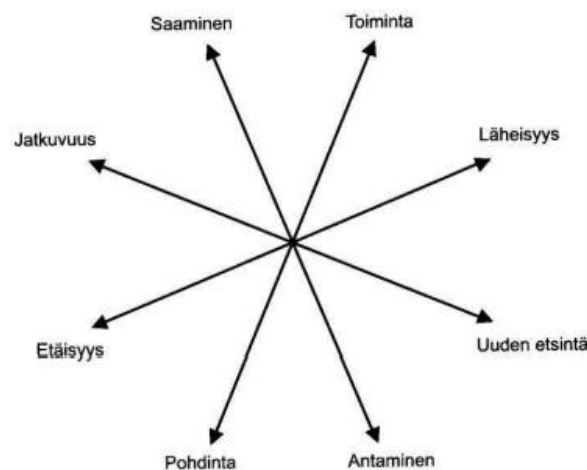
Vertaistuki on olennainen osa kansalaisyhteiskuntaa ja sitä tarjoavat erilaiset järjestöt ja yhteisöt (Taskinen 2017, 6). Vertaistuki antaa kokemuksen, että muutkin ovat kokeneet samanlaisia asioita. Erityisesti nuorten keskuudessa vertaistuen hakeminen verkosta on yleistä. (Taskinen 2007, 26–29.)

Keskustelufoorumien mahdollistamaa vertaistukea on ollut 1980-luvulta asti. Tämän jälkeen internetin keskustelupalstat ja chatit ovat kehittyneet paljon. (Nylund & Yeung 2005, 201.) Verkossa muodostuvat keskustelut voivat olla paikka vertaistuen vaihtamiseen muiden kanssa, jotka ovat kokeneet samanlaisia asioita. Verkossa toimivan vertaistuen nähdään kehittyvän kahteen suuntaan: ihmiset hakeutuvat nimettömiin ja kasvottomiin keskusteluihin, mutta toisaalta myös sellaisiin verkostoihin, joissa voi tutustua uusiin ihmisiin ja saada uusia ystäviä (Nylund 2005, 207).

Toisten auttaminen ja yhdessä tekeminen kuvaavat yhteisöllisyyttä erilaisissa digitaalisissa ympäristöissä. Vaikka sosiaalinen media muuttuu jatkuvasti, nuoret kuitenkin ovat siellä yhä samoista syistä kuin aiemmin. Näitä syitä ovat halu hakea tietoa, keksiä tekemistä sekä sosiaaliset suhteet. (Ahola & Lähdevuori 2012.)

5 VAPAAEHTOISTOIMINNAN TIMANTTIMALLI

Vapaaehtoismotivaatio voidaan kuvata timanttimalilla (kuva 1). Timanttimalissa on neljä ulottuvuutta, jotka jaetaan vielä kahteen ryhmään: itseä kohti ja itsestä poispäin. Vapaaehtoismotivaatio voidaan nähdä kahdella eri tavalla. Toinen puoli suuntautuu kohti vapaaehtoista itseään ja toinen puoli suuntautuu itsestä ulospäin. (Yeung 2005, 108). Vapaaehtoistyö voi olla yksilölle merkityksellistä sitä kautta, mitä se antaa muille, mutta myös sitä kautta, mitä se antaa itselle.

Kuva 1. Vapaaehtoismotivaation timanttimalli (Yeung 2005)

Timanttimallin neljä ulottuvuutta ovat saaminen-antaminen, jatkuvuus-uuden etsintä, etäisyys-läheisyys sekä pohdinta-toiminta (Yeung 2005, 109–116). Saaminen–antaminen-ulottuvuus tarkoittaa sitä, että vapaaehtoistyö antaa itselle ja siinä annetaan myös itsestä muille. Yeungin (2005) mukaan vapaaehtoistyö antaa mahdollisuuden toteuttaa itseään sekä edistää hyvinvointia tuomalla iloa, rohkeuden tunnetta sekä nostamalla mielialaa paremmaksi. Vapaaehtoistyöntekijät kokevat toiminnan myötä heillä olevan tärkeä paikka ja saavansa onnistumisen kokemuksia. Motivaatiota antaa myös halu auttaa juuri tiettyä ihmisryhmää, kuten nuoria tai vanhuksia. Vapaaehtoistyöhön voi motivoitua myös halu vaikuttaa epäkohtiin, kuten ehkäistä syrjäytymistä tai edistää tasa-arvoa. (Yeung 2005, 110.)

Jatkuvuus–uuden etsintä-ulottuvuus ilmentää sitä, kuinka vapaaehtoistyö voi liittyä jonkin tutun jatkumiseen sekä toisaalta uusien asioiden tavoitteluun. Vapaaehtoistoiminnan aihepiirin tuttuus voi motivoida, koska se madaltaa kynnystä lähteä mukaan toimintaan. Myös positiiviset kokemukset aiemmin tehdystä vapaaehtoistyöstä rohkaisevat osallistumaan. Monella voi olla lisäksi lapsuudesta kokemus, että perheessä on tehty vapaaehtoistyötä ja sitä kautta tuntuu luonnolliselta tehdä sitä myös myöhemmin elämässä. Toisaalta vapaaehtoistyö voi olla täysin uutta ja se houkuttelee mukaan kokeilemaan, voisiko toiminta olla oma juttu. Uuden oppiminen sekä oman elämänkatsomuksen avartaminen motivoivat myös vapaaehtoistyöhön. (Yeung 2005, 112–113.)

Sosiaaliset kontaktit vaikuttavat vapaaehtoismotivaatioon, mistä kertoo etäisyys–läheisyys-ulottuvuus (Yeung 2005, 115). Yeungin (2005) mukaan vapaaehtoisille on tärkeää toiminnan joustavuus. On tärkeää voida asettaa itse rajat omalle tekemiselle, jotta toiminta ei kuormita itseä liikaa. Toisaalta juuri yhdessä tekeminen ja ryhmään kuuluminen ovat tärkeitä motivaatiotekijöitä (Yeung 2005, 115).

Neljäs ja viimeinen ulottuvuus on pohdinta-toiminta. Vapaaehtoistoiminnalla on arvoja, jotka ohjaavat toimintaa. Joku voi löytää motivaation tehdä vapaaehtoistyötä esimerkiksi kristillisistä arvoista, joihin kuuluu lähimmäisestä huolehtiminen sekä hyvän tekeminen (Yeung 2005, 116.) Toisaalta juuri vapaaehtoistyön toiminnallisuus voi motivoida. Monelle vapaa-ajan täyttäminen mielekkäällä tekemisellä voi olla syy lähteä mukaan. Säännöllinen toiminta voi tuoda arkeen kaivattua rytmiä. (Yeung 2005, 116–117.)

6 ILMIÖTÄ KOSKEVA AIEMPI TUTKIMUSTIETO

Vapaaehtoistyössä on monelle kyse toisten auttamisesta. Sen vaikutuksia vapaaehtoiseen on tutkittu jonkin verran. Ihmiset, jotka tekevät hyviä asioita toisille, kokevat elämänsä merkitykselliseksi (Martela 2020, 116). Toisten auttaminen lisää ihmisen onnellisuutta ja vapaaehtoistyötä aktiivisesti tekevät myös elävät muita pidempään (Martela 2020, 117–118).

Kriisitilanteet ovat tyypillisiä hetkiä, jotka saavat ihmiset auttamaan toisia. Kriisitilanteet voivat myös aiheuttaa ahdistusta, jolloin jonkin konkreettisen asian tekeminen toisten hyväksi voi rauhoittaa mieltä. (Manninen 2020, 12–13.) Altruismia voidaan myös pitää yhtenä vapaaehtoistyön motivaation lähteenä. Altruismi on epäitsekästä toimintaa, jossa ihminen asettaa muiden tarpeet etusijalle. Altruismi on kehittynyt ihmiselle evoluution myötä. (Hynynen 2015, 10.)

Vapaaehtoistoiminta antaa monelle ympäristön olla vaikuttamassa itselle tärkeisiin asioihin ja samalla saada kokemuksen osallisuudesta (Mönkkönen 2005, 277). Osallisuuden kokemus on tunne joukkoon kuulumisesta. Se ilmenee esimerkiksi mahdollisuutena vaikuttaa, yhdenvertaisuutena ja osallistumisena itselle merkitykselliseen toimintaan. (Soste 2018.)

Harju (2004) näkee aktiivisen kansalaisuuden muodostuvan ihmisen identiteetistä, osallistumisesta, kohtaamisesta sekä välittämisestä. Identiteetti tarkoittaa sitä, kuinka ihminen itse näkee itsensä ja siihen kuuluu ihmisen arvomaailma. Kun ihminen osallistuu aktiviteetteihin, kuten vapaaehtoistoimintaan tai vaikuttaa yhteiskunnallisissa toiminnoissa esimerkiksi äänestämällä, tästä

syntyy myös osallisuutta. Osallisuuden kokemus on yksi edellytys sille, että ihminen voi elää hyvää elämää. Jokainen myös kaipaa toisten ihmisten tukea ja läheisyyttä. Aktiiviseen kansalaisuuteen kuuluu se, että ihminen välittää myös itsestään. Kun ihminen huolehtii ensin itsestään, sitä seuraa toisista ihmisistä välittäminen. (Harju 2005, 68–70.) Kansalaisuus on myös henkilökohtainen kokemus, joka näyttäytyy kuulumisena johonkin yhteisöön sekä henkilökohtaisena sitoutumisena (Hokkanen 2009, 50).

Yhä kasvava joukko suomalaisista kokee ulkopuolisuutta ja osattomuutta yhteiskunnassa. Syitä voivat olla esimerkiksi syrjäytyminen, työttömyys sekä mielenterveysongelmien yleistyminen. (Harju 2022, 135.) Toivon näkökulma on tärkeä mitä tulee vapaaehtoistoimintaan. Kun ihminen osallistuu toimintaan, joka edistää yhteistä hyvää, samalla voi tuntea kuuluvansa ja olla viemässä tärkeää viestiä eteenpäin. Siitä saa tunteen, että asiat ovat menossa parempaan suuntaan. (Lundbom 2022, 142.)

Jos vapaaehtoistyötä ajatellaan toisten auttamisena, on sillä myös todellisia terveyshyötyjä. Auttamisesta tulee hyvä olo ja se puolestaan aktivoi mielihyvärealueita aivoissa. Ihmisellä on luonnostaan taito tuntea empatiaa toisia ihmisiä kohtaan. (Manninen 2020, 25–26.)

Tarvehierarkian ylimmällä tasolla on itsensä toteuttamisen tarve (Harju 2010, 64). Jokaiselle on tärkeää saada arvostusta ja kehittyä siinä, mitä tykkää tehdä. Ihminen tarvitsee myös sosiaalisuutta. Yhteisössä ihminen saa palautetta toiminnastaan, mikä luo pohjan sille, kuinka yksilö näkee itsensä ja omat mahdollisuudet. (Harju 2010, 75.)

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

7.1 Tutkimuksen kohde ja kohdejoukko

Tutkimukseni kohteena on vapaaehtoisten kokemukset vapaaehtoistoiminnasta Mannerheimin Lastensuojeluliiton Nuortennetissä. Vapaaehtoisia toimii

Nuortennetissä monessa eri roolissa. Tutkimuksen kohdejoukko koostuu kolmessa eri tiimissä toimivista vapaaehtoisista: toimittajat tuottavat sisältöä Nuortennetin nettisivuille ja sen sosiaalisen median kanaviin, verkkarit vastaavat viesteihin Nuortennetin keskustelupalstalla tarjoten läsnäoloa sekä myötätuntoa ja moderaattorit moderoivat keskustelupalstan viestejä sekä huolehtivat keskustelupalstan turvallisuudesta. Pohdin ensin tutkimusten rajaamista vain yhteen tiimiin, mutta yhdessä Nuortennetin työntekijän kanssa tulimme siihen tulokseen, että toiminnasta saadaan laajempi kuva, kun mukana on vapaaehtoisia useammista eri tiimeistä.

7.2 Tutkimuskysymykset

Halusin tutkia opinnäytetyössäni vapaaehtoisten kokemuksia vapaaehtoistyöstä. Halusin myös lähteä etsimään vastauksia siihen, mikä saa nuoret lähemmään mukaan vapaaehtoistyöhön sekä sitoutumaan siihen. Tämän perusteella päädyin seuraaviin tutkimuskysymyksiin.

Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset ovat

- 1) Mikä on nuorten kokemus vapaaehtoistoiminnasta MLL:n Nuortennetissä?
- 2) Mikä saa nuoret sitoutumaan vapaaehtoisena toimimiseen MLL:n Nuortennetissä?

Ensimmäinen tutkimuskysymys on koko tutkimuksen ytimessä, sillä tarkoituksena on tutkia vapaaehtoisten omia kokemuksia. Teemahaastattelukysymykset on johdettu vapaaehtoistoiminnan timanttimalista. Näiden avulla pyritään saamaan vastauksia siihen, mikä saa nuoren sitoutumaan vapaaehtoisena toimimiseen.

7.3 Tutkimusote ja aineistonkeruumenetelmä

Opinnäytetyössäni tutkimusote on kvalitatiivinen eli laadullinen. Laadullisessa tutkimuksessa keskiössä ovat kokemukset. Tarkoitus on löytää pieni joukko

haastateltavia ja saada heiltä mahdollisimman paljon tietoa. Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa voidaan kerätä monilla eri menetelmillä, esimerkiksi haastatteluilla tai havainnoimalla (Eskola & Suoranta 2005, 15).

Tutkimukseni menetelmäksi valikoitui teemahaastattelu. Mielestäni teemahaastattelu sopii menetelmänä parhaiten aineistoni keräämiseen sekä tutkimuskysymysten ratkaisuun. Teemahaastattelussa haastatteliija määrittelee ennakoon haastattelua varten teema-alueet, jotka haastattelussa tullaan käsittelemään (Eskola & Suoranta 2005, 86). Kaikki teemat käsitellään jokaisen haastateltavan kanssa, mutta järjestys sekä laajuus voivat vaihdella.

7.4 Aineistonkeruuprosessi

Tutkimuslupa on haettu toimeksiantajan ohjeiden mukaisesti ja tutkimuslupa myönnettiin syyskuussa 2024. Nuortennetin työntekijän kanssa Teams-palaverissa 11.10.2024 sovittiin haastateltavien rekrytoinnista. Vapaaehtoisille laitetiin heidän omalla Discord-kanavallaan haastattelukutsu sekä liitteenä dokumentti henkilötietojen käsittelystä ja suostumuksesta haastatteluun osallistumiseen.

Haastateltavaksi ilmoittautui viisi 17–27-vuotiasta vapaaehtoista nuorta. Toimitin heille suostumuslomakkeen, jonka jälkeen sovimme yhdessä Teams-haastattelun ajankohdasta. Nauhoitin haastattelut, jonka jälkeen litteroin aineiston.

7.5 Aineiston analyysi

Laadullisen aineiston analyysissä on tarkoitus tiivistää aineisto ja sitä kautta tuoda esiin tärkeimmät asiat (Eskola & Suoranta 2005, 137). Yksi tapa lähestyä aineistoa on teemoittelu. Siinä nostetaan esiin aineistosta löytyviä teemoja, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiin. (Eskola & Suoranta 2005, 174.) Ensimmäisenä lähdin hakemaan aineistosta vastauksia molempiin tutkimuskysymyksiin.

8 TULOKSET

Osa haastattelemistani vapaaehtoisista on ollut mukana toiminnassa jo useamman vuoden ja osa vasta lyhyen aikaa. Useampi heistä on toiminut eri tiimeissä. Osa on myös vaihtanut tiimistä toiseen sen mukaan, millainen vapaaehtoisuus eniten tällä hetkellä kiinnostaa.

joo mä oon tosiaankin nyt tällä hetkellä ollut pelkästään siin nettisivutiimissä (H1)

tällä hetkellä mä oon lähinnä ollut sillee nettisivutiimissä tai että mä oon siinä tehnyt juttuja mutta oon kanssa sometiimissä ja podcast tiimissä (H3)

no tällä hetkellä Nuortennetissä mä teen vapaaehtoisena moderointia, mutta sitten mä aikaisemmin tein myös muuta (H5)

Nuortennetin vapaaehtoisena voi kirjoittaa juttuja nettisivuille, tuottaa sisältöä someen, olla tekemässä podcasteja, toimia vertaistukena keskustelupalstalle sekä moderoida keskusteluja. Moni haastateltavistani on kirjoittanut Nuortennetin nettisivuille tekstejä itselle tärkeistä aiheista.

8.1 Uuden oppiminen ja omien vahvuuksien hyödyntäminen

Haastatteluissa nousi esiin se, että Nuortennetin vapaaehtoisena pääsee toteuttamaan itseään, käyttämään omia vahvuuksia ja kehittymään sekä oppimaan uutta. Vapaaehtoistoiminnasta on ollut hyötyä nuorille myös ammatillisesti. Halu oppia uutta onkin yksi asia, joka nuoria eniten motivoi vapaaehtoistoimintaan (Yeung 2001).

just, että kun siellä pääsee tekemään ja niin kun näyttämään omia taitojaan (H2)

no se on just sillee antanut no just kokemusta aika monesta eri asiasta, että voi sanoa työelämässäkin on tosi paljon auttanut esim se, että osaa no vaikka just käyttää discordia ja lähettää sähköpos-

teja ja käyttää google drivea ja silleen tavallaan sovelluksia ja työkaluja ja sitten tavallaan se, että miten toimitaan tämmöisessä yhteisössä (H3)

just tämmöinen graafinen ja tää niinku itsensä ilmaisu niin kyllä mä tykkään siitä ja just se, kun no mikä eniten mulla on se, että mä haluan auttaa nuoria niin se on mulle tosi tärkeää, että niin kyllä tää on niinku tosi paljon antanut mulle semmoista, että haluan jatkaa tätä myös niinku tulevaisuudessa (H2)

no mun mielestä no Nuortennetti on uskon, että se voi tuoda monelle muullekin, että se on sellainen niinku alusta, että ihan vaan että, jos käy Nuortennetissä tai päädyt vapaaehtoiseksi niin mä uskon, että se voi olla sellainen alusta, että siinä no tietyllä tavalla oppii itsestänsä (H4)

Nuortennetin vapaaehtoisuus opettaa digitaalisia taitoja. Nuori saa kehittää juuri sitä osa-aluetta, josta itse on kiinnostunut. Se voi olla valokuvaus, sosiaalisen median sisältöjen tekeminen, podcastien tuottaminen tai tekstien kirjoittaminen. Nuortennetin keskustelupalstalla vapaaehtoisena saa hyvän kuvan siitä, mistä asioista nuoret keskustelevat ja samalla myös taito kohdata nuoria sekä sosiaaliset taidot eli kyky olla ja tulla toimeen muiden kanssa kehittyvät.

8.2 Yhteisö, jossa voi olla oma itsensä

Moni haastateltava tuo esiin, että Nuortennetti on kiva yhteisö, jossa tulee nähdä ja kuulla oma itsensä. Tärkeänä pidetään sitä, että vapaaehtoistyötä voi tehdä omien aikataulujen ja oman jaksamisen puitteissa. Apua saa aina kysyä ja sitä on myös tarjolla, kun sitä tarvitsee. Hyvänä asiana pidetään myös sitä, että Nuortennetissä voi itse vaikuttaa siihen, mitä vapaaehtoisena tekee eikä tarvitse jumittua pelkästään yhteen asiaan vaan voi tehdä monipuolisesti.

tää on varmaan semmoinen niinku hirveen kiva yhteisö ja semmoinen, että saa paljon tukea siihen omaan vapaaehtoistyöhön ja on just mahdollisuus ehkä tehdä just erityyppistä vapaaehtoistyötä ja mun mielestä se on niinku vastannut tosi hyvin sitä, että on ollut niitä mahdollisuuksia niinku tehdä kaikennäköistä ja tuoda niitä omii ideoita esiin ja mikä nyt sitten on niinku kutsunu ja ei ole sellaista jotenkin jyrkkää että vaikka nyt mäkin teen moderointia, että ei voisi

vaikka ehdottaa toimituspuolelle jotain vaan sitten voi vähän silleen vähän nyt fiiliksen mukaan (H5)

niinku semmoinen pieni yhteisö tai semmoinen mikä Nuorten-
tissä silleen on niin siihen niinku kuuluminen – – no ehkä parasta
on ollut just se, että pystyy niinku silleen just oman sillee niinku ai-
kataulun ja jaksamisen mukaan niinku osallistuu ja niinku vaikuttaa
itse siihen, että mitä niinku saa tehdä ja mistä aiheesta (H1)

Yeungin (2005) vapaaehtoistoiminnan timanttimallin mukaan toiminnan jous-
taisuus on tärkeää motivaation kannalta. On tärkeää voida itse asettaa rajat
omalle osallistumiselle ja tätä myös omat haastateltavani toivat esiin. Nuorten-
tissä saa tehdä juuri niin vähän tai paljon, kun kokee omaan elämäntilantee-
seensa sopivan.

8.3 Verkkovapaaehtoistyön mahdollisuudet

Vapaaehtoistyö verkon välityksellä antaa myös mahdollisuuden osallistua
mistä tahansa päin Suomea. Verkkovapaaehtoistyö myös houkuttelee mu-
kaan nuoria, joille etänä työskentely tuntuu luontevalta. Kynnys mukaan lähte-
miselle voi olla matalampi, kun ei tarvitse lähteä tapaamaan ihmisiä paikan
päälle.

ehkä tämän kaltaisessa niinku konseptissa, missä me tehdään ni-
menomaan sinne someen niitä juttuja niin se on toiminut ihan hyvin
toki ehkä silleen tai kasvotusten tapahtuvat vuorovaikutukset on
myös tosi tärkeitä, että ois sillee tosi kiva myös nähdä näitä silleen
muita vapaaehtoisia ja työntekijöitä niinku kasvotusten myös, mutta
ehkä tän tyyppisessä toiminnassa niin se etänä työskentely on
myös ollut ihan toimiva (H3)

kyllä mä oon ainaki kokenut että se on toiminut ihan hyvin, mä itse
toki olen vähän tämmöinen, että mä tykkään työskennellä etänä ja
tällainen niinku verkkotyöskentely on mulle tosi helppoa, mutta toki
mä en tiedä, että sekin on ehkä vähän semmoista yksilöllistä tyk-
kääkö kaikki, mutta ainakin omasta mielestä on kyllä toiminut hyvin
(H2)

mun mielestä se on tosi niinku hyvä, että se on tuotu niinku mah-
dollisuudeksi niinku läsnäolevan vapaaehtoistoiminnan rinnalle,
että se sitten tuo sen mahdollisuuden kun mäkin oon muuttanut

ympäri muuttanut toiselta puolelta suomea toiselle puolelle suomea ja pystynyt tuomaan jotain pysyvää mukaanani siihen mun uuteen arkeen eikä ole tarvinnut ihan tiputtautua syvään päätyyn ilman mitään tuttua (H4)

Etänä työskentely mahdollistaa myös sen, että osallistua voi, vaikka muuttaisi paikkakunnalta toiselle. Vapaaehtoistoiminta voi olla se tuttu ja turvallinen asia, joka jatkuu samanlaisena, vaikka elämä muuten muuttuisikin.

8.4 Itselle tärkeisiin asioihin vaikuttaminen

Yhtenä tavoitteenani oli selvittää, mikä saa nuoret sitoutumaan vapaaehtoistoimintaan. Selkänä syynä esille nousi halu auttaa ja tehdä jotain merkityksellistä. Tärkeää nuorille on nähdä myös oma kehittyminen ja toisaalta se, että toiminta on aidosti hauskaa ja tuntuu omalta jutulta.

no se, että on niinku semmost kivaa tekemistä mist itse niinku tykkää – – just niinku kehittyä tässä ja silleen pääsee niinku tekee erilaisia juttuja (H1)

tosin kivaa ja semmoista leppoista, että mikään ei ole semmoista että pitäisi pakolla tehdä ja siellä on mukavia ihmisiä (H2)

niinku auttaminen siellä – – jaetaan semmoista tärkeätä tietoa myös muillekin nuorille niin on varmaan myös tosi isossa osassa siinä (H2)

suurimmassa osassa teksteissä sillee, että se sitä vertaistukea antaa jonkun haastavan jutun kanssa niin sitten joku muukin voi silleen no just löytää lohtua siitä ja semmoista niinku että muutkin on kokenut tätä samaa tai sitten voisi olla apuakin siitä (H3)

Vapaaehtoistoiminta antaa iloa ja rohkeuden tunnetta siitä tulevien onnistumisten myötä. Lisäksi taustalla voi olla halu auttaa juuri jotain tiettyä ihmisryhmää, kuten nuoria. (Yeung 2005.) Myös itselle tärkeisiin asioihin vaikuttaminen ja mahdollisuus tuoda omia mielipiteitä esille ovat tärkeitä. Samalla, kun voi tehdä muiden hyväksi jotain, vapaaehtoistoiminta voi antaa myös kaivatun tauon sekä vaihtelua omaan arkeen.

oon pystynyt silleen niinku vaikka itselleni tärkeitä asioita tuomaan esille, että ei ole tarvinnut ajatella niinku mikä juuri nyt niinku lainausmerkeissä trendaa (H4)

ehkä just se, että on semmoinen kanava missä voi kertoa niistä asioista mitkä itseä kiinnostaa – – hyvä yhteisö, että siellä silleen saa kannustusta ja apua ja ohjeita, että se on myös tosi hyvä ympäristö silleen oppia ja kasvaa (H3)

no ehkä se semmoinen niinku vastavuoroisuus, että tuntuu, että voi olla niinku merkityksellinen henkilö – – se antaa itselle sen mahdollisuuden niinku irtautuu siit omasta arjesta ja keskittyy johonkin niinku tosi toisenlaiseen niinku työhön mitä niinku muutoin pääsee tekemään (H5)

Mahdollisuus tehdä jotain muiden hyväksi synnyttää osallisuutta (Harju 2005). Vapaaehtoinen tuntee itsensä hyödylliseksi ja tärkeäksi osaksi yhteisöä, mikä saa nuoren jatkamaan vapaaehtoisena useita vuosiakin.

8.5 Muut aineistosta esille nousseet teemat

Haastateltavat toivat esille, että Nuortennetin hyvä puoli on sen anonyymiys. Keskustelupalstalle voi kuka tahansa nuori kirjoittaa viestin anonyymisti ja vapaaehtoiset moderaattorit tarkastavat kaikki viestit ennen niiden julkaisua.

ehkä toi tarjoaa myös niinku eri tavalla sellaista anonymiteettiä kun sitten vaikka joku Snapchat tai Instagram – – silleen valvottua ja turvattua, että siellä ei voi jakaa mitään henkilötietoja että, jos sä kerrot jostain tilanteesta niin kukaan ei voi tietää, että mistä sä oot (H5)

että pystyy sillä tavallaan omalla työllä edistämään oikeudenmukaisuutta ja sellaista hyväksyntää, että kaikki saa tulla sinne alustalle semmoisenaan, kun on ja jokaista kohdellaan oikeudenmukaisesti niin kun mistään yksityiskohdista niinku riippumatta ja että jokainen on hyväksytty ja niin kun hyvä sellaisenaan kun on ja saa vapaasti niinku toteuttaa itseään siellä alustalla (H5)

Omien rajojen asettaminen on tärkeää myös vapaaehtoisena toimiessa ja se, että tunnistaa itse omat voimavarat sekä kuinka paljon aikaa ja jaksamista on

vapaaehtoistyötä varten. Haastateltavat osasivat hyvin kertoa, kuinka he huolehtivat omasta jaksamisestaan, jotta vapaaehtoistyö ei kuormita omaa arkea liikaa.

tasapainoa siihen arkeen, että on niinku riittävästi niitä semmoisia mielekkäitä niin kun vapaa-ajan asioita, että ehtii harrastaa ja ulkoilla ja näkee kavereita ja sitten myös tekee semmoisia omia niinku projekteja (H5)

sillee, että ei ota stressiä niistä vapaaehtoisjutuista koska ne on kuitenkin sillee vapaaehtoisia ja täytyy pitää muukin elämä silleen hyvässä balanssissa, että silleen tekee niissä hommia sen verran kun jaksaa ja kykenee (H3)

Nuortennetin vapaaehtoisuus voi olla nuorelle tärkeä kokemus, joka tukee omaa hyvinvointia silloin, kun se on hyvässä tasapainossa muun elämän kanssa. Vapaaehtoistoiminta on muiden hyväksi tehtävää vapaaehtoista työtä, josta ei saa rahallista korvausta, mutta haastatteluaineistostakin on nähtävissä se, että toiminta antaa paljon myös vapaaehtoiselle itselleen.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyössäni lähdin etsimään vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin: mikä on nuorten kokemus vapaaehtoistoiminnasta MLL:n Nuortennetissä sekä mikä saa nuoret sitoutumaan vapaaehtoisena toimimiseen MLL:n Nuortennetissä. Haastattelin viittä vapaaehtoista nuorta. Haastattelukysymysten teemat on jaoteltu vapaaehtoistoiminnan timanttimalin neljän eri ulottuvuuden mukaan: jatkuvuus-uuden etsintä, saaminen-antaminen, etäisyys-läheisyys sekä toiminta-pohdinta ja sitoutuminen-jatkuvuus. Haastateltavilta kysyin mm. kuinka kauan he ovat olleet mukana toiminnassa ja minkälaisia juttuja he ovat vapaaehtoisina tehneet. Lisäksi kysyin syitä mukaan toimintaan lähtemiselle, mitä uutta nuori on oppinut vapaaehtoisena ollessa sekä onko kokenut voidensa tehdä jotain merkityksellistä ja vaikuttaa itselle tärkeisiin asioihin. Minua kiinnosti myös kokemukset vapaaehtoistoiminnasta verkon välityksellä ja miten löytää aikaa toimintaan osallistumiselle sekä mikä on itselle vapaaehtoistoiminnassa parasta tai erityisen tärkeää.

Kun tuloksia tarkastelee vapaaehtoistoiminnan timanttimallin mukaan, kaikki neljä ulottuvuutta näkyvät Nuortennetin vapaaehtoisten toimintaan osallistumisessa. Nuortennetin vapaaehtoiset kokevat sekä saavansa itselleen, että antavansa itsestä muille, osallistumalla toimintaan. Osallisuuden kokemus eli tunne joukkoon kuulumisesta on tärkeä osa vapaaehtoistoimintaa. Nuortennetti antaa vapaaehtoisille tunteen siitä, että heidän mielipiteellään on väliä ja he tulevat kuulluksi heille tärkeissä asioissa. Nuortennetti on paikka, jossa voi puhua juuri niistä asioista, jotka itseä puhututtaa ja käyttää omaa luovuutta sekä omia vahvuuksia.

Kun pohdin tutkimuskysymyksiäni jälkikäteen, huomaan, että samat asiat vastaavat molempiin kysymyksiin. Nuortennetin vapaaehtoiset kokevat, että Nuortennetissä oppii uutta, vapaaehtoisena voi tuoda omaa ääntään kuuluviin itselle merkityksellisissä asioissa ja ympärillä on kiva ja kannustava yhteisö. Nämä samat asiat toisaalta myös sitouttavat nuoria toimimaan vapaaehtoisena. Kokemus vapaaehtoistoiminnasta verkossa on tähän opinnäytetyöhön osallistuneiden haastateltavien näkökulmasta positiivinen. Mahdollisuus osallistua verkon välityksellä voi myös sen helppouden takia auttaa nuoria sitoutumaan toimintaan, koska siihen voi osallistua mistä vain käsin.

Tutkimukseen osallistui viisi nuorta ja on otettava huomioon, että kokemukset toiminnasta ovat aina subjektiivisia ja niihin vaikuttavat monet eri tekijät. Näin ollen ei voi yleistää, että kokemus toimintaan osallistumisesta olisi kaikilla samanlainen. Teemahaastattelut antoivat kuitenkin mielestäni haastateltaville hyvin mahdollisuuden kertoa kokemuksistaan omin sanoin. Oli ilahduttavaa, kuinka avoimesti vapaaehtoiset kertoivat omista kokemuksistaan ja tämä oli tutkimuksen kannalta erittäin tärkeää.

Nuortennetillä on selkeä paikka turvallisena yhteisönä sekä alustana, jossa nuoret saavat vertaistukea, pääsevät toteuttamaan itseään ja käyttämään omia vahvuuksiaan, oppia uutta sekä tuoda esiin nuorille itselleen tärkeitä asioita. Nuortennetin vahvuus on se, että sitä ovat tekemässä nuoret itse. Ilman nuoria ei olisi Nuortennettiä. Samalla tavalla se ei kuitenkaan toimisi ilman työntekijöitä, jotka ohjaavat vapaaehtoisia. Haastatteluaineistosta tuli hyvin selväksi se,

että vapaaehtoisena Nuortennetin työntekijältä saa aina ohjausta, apua ja kannustusta, jos sitä tarvitsee. Toisaalta on mahdollisuus myös oppia asioita itseltään ja siitä, missä itse on hyvä sekä saada tätä kautta itsevarmuutta. Nuortennetin kautta voi löytää sen oman jutun.

LÄHTEET

Ahola, M. & Lähdevuori, J. 2012. Nuorten netinkäyttö ja yhteisöllisyys verkossa. Seurantatutkimus verkkoyhteisöjen käytöstä ja osallistumisen motiivista. Nuorten Akatemia. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://kurio.fi/v2/wp-content/uploads/2012/06/Nuorten-netink%C3%A4ytt%C3%B6-ja-yhteis%C3%B6llisyys-verkossa-tutkimus-2012-Kurio-ja-Nuorten-Akatemia-raportti.pdf> [viitattu 19.2.2025].

Eskola, A & Kurki, L. 2001. Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Vastapaino

Eskola, J. & Suoranta, J. 2005. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 7. painos. Tampere: Vastapaino

Eriksson, S. & Tuuva-Hongisto, S. 2019. Nuorisotyön digitalisaatio 2030. Meidän tulisi osata tarjota nuorille työkaluja maailmaan, jota me emme vielä itse tunne. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. E-kirja. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/261063/URNISBN9789523441927.pdf?sequence=2&isAllowed=y> [viitattu 26.2.2025].

Euroopan nuorisovuoden Awards. Suomen parhaat osallistajat. 2023. Opetushallitus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.oph.fi/fi/euroopan-nuorisovuoden-awards-suomen-parhaat-osallistajat> [viitattu 6.3.2024].

Harju, A. 2005. Kansalaisyhteiskunta vapaaehtoistoiminnan innoittajana. Teoksessa Nylund, M & Yeung, A. (toim.) Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino, 109-118

Harju, A. 2010. Puheenvuoro kansalaisyhteiskunnan tulevaisuudesta. Vantaa: Sivistysliitto Kansalaisfoorumi SKAF ry.

Hokkanen, L. 2009. Vaikuttavaa! Nuoret kansalaisvaikuttamisen kentillä. Tutkimuksia ja raportteja. Mikkelin ammattikorkeakoulu.

Hynynen, E. 2015. Pyyteetöntä auttamista, henkilökohtaista hyötyä ja persoonatonta ystävyyttä. Vapaaehtoistyön motiivit kolmannen sektorin auttamistyössä. Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö. Pro gradu -tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/97781/GRADU-1437141095.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [viitattu 26.2.2025].

Joensuu, M. 2011. Sähköä ilmassa. Näkökulmia verkkoperustaiseen nuorisotyöhön. Nuorisotutkimusverkosto. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/sahkoailmassa.pdf> [viitattu 28.2.2024].

Kotioja, E. 2020. Hyvän lapsuuden rakentajat. Mannerheimin Lastensuojeluliitto 1920-2020. Siltala: Helsinki.

Lehtinen, S. 1997. Vapaaehtoistoiminta. Kasvava voimavara. Näkökulmia ammattityöhön. Helsinki: Kansalaisareena Ry

Manninen, M. 2020. Hyvät aiheet. Miksi autamme ja mitä siitä seuraa. Jyväskylä: Atena Kustannus

Marjovuori, A. 2014. Vapaaehtoistyön ytimessä. Järjestömuotoinen vapaaehtoistyö sosiaalisten representaatioiden näkökulmasta. Helsingin yliopisto. Sosiaalitieteiden laitos. Väitöskirja. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/7219b62b-ad14-445f-ab9c-b4e8a8e7f309/content> [viitattu 19.2.2025].

Martela, F. 2020. Elämän tarkoitus. Suuntana merkityksellinen elämä. Helsinki: Gummerus Kustannus

Mönkkönen, K. 2005. Toiminnallinen vaikuttaminen. Maallikkous vuorovaikutuksen energialähteenä. Teoksessa Nylund, M & Yeung, A. (toim.) Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino, 201

Nuortennetin keskustelupalstan ohjeet. s.a. Nuortennetti. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.nuortennetti.fi/nuortennetin-keskustelupalstan-ohjeet/> [viitattu 19.1.2024].

Nuorten mediankäytön kysely. 2024. Mannerheimin lastensuojeluliitto. PDF-dokumentti. Saatavilla: https://cdn.mll.fi/prod/2024/02/05161921/nuorten_mediankayton_kysely_2024_a4.pdf [viitattu 12.2.2025].

Nuorille s.a. Mannerheimin lastensuojeluliitto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.mll.fi/nuorille/> [viitattu 11.1.2024].

Nylund, M. & Yeung, A. 2005. Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino

Osallisuus on tunne siitä, että kuuluu johonkin. 2018. Soste. Suomen sosiaali ja terveys ry. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.soste.fi/osallisuus-on-tunne-siita-etta-kuuluu-johonkin/> [viitattu 7.3.2024].

Organisaatio s.a. Mannerheimin lastensuojeluliitto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.mll.fi/tietoa-mllsta/organisaatio/> [viitattu 14.2.2024].

Suomessa asuvien 13-29 -vuotiaiden nuorten sosiaalisen median palveluiden käyttäminen ja läsnäolo. 2022. Ebrand Group Oy. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.ebrand.fi/some-ja-nuoret/> [viitattu 12.2.2025].

Taskinen, S. 2017. Vertaistuki verkossa. Kuinka internet-välitteistä tukea käytetään. Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://erepo.uef.fi/ser-ver/api/core/bitstreams/c56b8a27-859d-4af6-81a4-dafbdd17560c/content> [viitattu 17.2.2025].

Turvallisemman tilan periaatteet ja vihapuheesta vapaan keskustelun säännöt s.a. Nuorisoala. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://nuorisoala.fi/palvelut/yhdenvertaisuus/turvallisemman-tilan-periaatteet-ja-vihapuheesta-vapaan-keskustelun-saannot/> [viitattu 19.1.2024].

Vapaaehtoistyö MLL:ssä s.a. Mannerheimin lastensuojeluliitto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.olettarkea.fi/> [viitattu 14.2.2024].

Vihiniemi, P. 2020. Mitä on vapaaehtoistoiminta? Kansalaisareena. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://kansalaisareena.fi/aloittavan-vapaaehtoistoiminnan-koordinaattorin-opas/mita-on-vapaaehtoistoiminta/> [viitattu 14.2.2024].

Yeung, A. 2001. Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa – ihanteita vai todellisuutta? Helsinki: Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry

Haastattelurunko

Teema 1: Perustiedot

- Kerro vapaasti itsestäsi
- Millainen on elämäntilanteesi tällä hetkellä?
- Missä koulussa olet?
- Asutko isossa vai pienessä kaupungissa?
- Mitä teet vapaaehtoisena? Oletko ollut yhdessä vai useammassa tiimissä?

Teema 2: Timanttimalli jatkuvuus-uudenetsintä (Syyt toimintaan mukaan lähtemiselle)

- Miten päädyit mukaan vapaaehtoiseksi?
- Oletko ollut vapaaehtoisena muualla kuin Nuortennetissä?
- Mistä syistä lähdit mukaan toimintaan?
- Millaisia toiveita/odotuksia sinulla on vapaaehtoistoimintaan liittyen?
- Onko vapaaehtoistoiminta vastannut odotuksiasi?

Teema 3: Timanttimalli saaminen-antaminen (kokemus toiminnasta)

- Mitä vapaaehtoistoiminta on antanut sinulle itsellesi?
- Mitä uutta olet oppinut vapaaehtoisena toimiessasi?
- Minkä koet merkitykselliseksi toimiessasi vapaaehtoisena?
- Millaisia vahvuuksia sinulla on vapaaehtoisena?
- Koetko voineesi vaikuttaa sinulle tärkeisiin asioihin vapaaehtoisena toimiessasi?
- Mikä on parasta vapaaehtoistoiminnassa?

Teema 4: Timanttimalli etäisyys-läheisyys (sosiaaliset suhteet)

- Miten koet vapaaehtoistoiminnan toimivan verkossa?
- Oletko saanut riittävästi tukea ja ohjausta toimiessasi vapaaehtoisena?
- Oletko saanut vapaaehtoistoiminnan kautta uusia kavereita?
- Löydätkö helposti arjesta aikaa vapaaehtoisena toimimiseen?
- Oletko kokenut voineesi toimia vertaistukena toisille verkon välityksellä?
- Koetko olevasi osa ryhmää/kuuluvasi porukkaan?

Teema 5: Timanttimalli toiminta-pohdinta, sitoutuminen-jatkuvuus

- Millaista toimintaa toivot tulevaisuudessa?
- Mikä saa sinut sitoutumaan vapaaehtoisena toimimiseen?
- Mikä on sinulle tärkeää vapaaehtoisena toimiessa?
- Kuinka huolehdit jaksamisestasi vapaaehtoisena?
- Millaisia tulevaisuuden suunnitelmia sinulla on?

Haastattelukutsu

Moikka!

Olen Kata ja opiskelen yhteisöpedagogiksi (AMK) Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa. Olen myös itse entinen Nuortennetin vapaaehtoinen. Nyt etsin haastateltavia opinnäytetyöhöni, jonka aiheena on nuorten kokemukset vapaaehtoistoiminnasta MLL:n Nuortennetissä. Haastattelut toteutetaan yksilöhaastatteluina Teamsin välityksellä.

Haastatteluun voit osallistua, vaikka olisit ollut vapaaehtoisena vasta vähän aikaa tai, vaikka olisit ollut mukana jo pidempään. Haastatteluun ei tarvitse etukäteen valmistautua. Riittää, että olet halukas kertomaan kokemuksistasi vapaaehtoisena toimimiseen liittyen. Sinun ajatuksesi ja kokemukset ovat etusijalla, kysymyksiin ei siis ole mitään oikeita tai väriä vastauksia.

Tulen nauhoittamaan haastattelut tutkimuksen tekemistä varten, mutta vain minä kuuntelen nauhoituksia ja hävitän tallenteet opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Tutkimuksessa ei julkaista haastateltavien nimiä ja materiaalit julkaitaan anonymisti niin, ettei henkilöllisyys tule ilmi.

Mikäli olisit kiinnostunut osallistumaan haastatteluun, vastaa tähän viestiin tai laita minulle yksityisviestiä täällä Discordissa. Kuulisin mielelläni just sun kokemuksia vapaaehtoistoiminnasta Nuortennetissä. Mielelläni kerron myös lisää, joten olethan yhteydessä, jos on kysyttävää.

Liitteenä tietosuojasta sekä suostumuksesta osallistua haastatteluun.

Terveisin,
Katariina Kuronen
Yhteisöpedagogiopiskelija
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
ckaku012@edu.xamk.fi